

REPREZENTATYWNA MIKROSKALA?

ROZWAŻANIA O TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ
MIESZKAŃCÓW CZELADZI Z RACJI
UDZIAŁU ICH PRZEDSTAWICIELI
W BITWIE O MONTE CASSINO

POD REDAKCJĄ

MAŁGORZATY KRAKOWIAK I ALEKSANDRY DĘBSKIEJ-KOSSAKOWSKIEJ

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu śląskiego
KATOWICE 2016

ITALIA

1946

**Z.S.S.R. - IRAN - IRAK
PALESTYNA - EGIPCI - ITALIA**

Reprezentatywna mikroskala?

**Rozważania o tożsamości lokalnej mieszkańców Czeladzi
z racji udziału ich przedstawicieli
w bitwie o Monte Cassino**

NR 3418

Reprezentatywna mikroskala?

**Rozważania o tożsamości lokalnej mieszkańców Czeladzi
z racji udziału ich przedstawicieli
w bitwie o Monte Cassino**

Redakcja

Małgorzata Krakowiak

i

Aleksandra Dębska-Kossakowska

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2016

[Kup książkę](#)

Redaktor serii: Studia o Kulturze
Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska

Recenzent
Jolanta Pasterska

Publikacja współfinansowana ze środków Muzeum Saturn w Czeladzi

Redaktor Małgorzata Pogódek
Projektant okładki i stron działowych Piotr Kossakowski
Redaktor techniczny Barbara Arenhövel
Korektor Jadwiga Gaździcka
Łamanie Edward Wilk

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-832-3
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-833-0
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawnictwo.us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 24,0 + 2 wkl. Ark. wyd. 30,5.
Papier offset. III kl., 90 g. Cena 40 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: PPHU TOTEM s.c.
M. Rejnowski, J. Zamiara
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

[Kup książkę](#)

Spis treści

Małgorzata Krakowiak	
Reprezentatywna mikroskala? Pytania o trwałość lokalnej tożsamości . . .	7

Lokalna tożsamość

Beata Gontarz	
O tożsamości	25
Adrian Jaworek	
Zagłębie Dąbrowskie. Problemy tożsamości	41
Małgorzata Krakowiak, Adrian Jaworek, Antonina Szybowska, Kamilla Terminińska	
W trosce o lokalną integrację i dziedzictwo	59

Wokół bitwy pod Monte Cassino

Iwona Szaleniec	
Biogramy czeladzkich uczestników bitwy pod Monte Cassino	79
Aleksandra Dębska-Kossakowska	
Czeladźcy uczestnicy bitwy pod Monte Cassino. Komentarz	105
Jan Walczak	
Monte Cassino w pracach historyków. Legenda jasna i ciemna	133
Monika Wiszniowska	
Melchiora Wańkowicza literacki obraz bitwy pod Monte Cassino	167
Stefan Zabierowski	
Legenda Monte Cassino	179
Antonina Szybowska	
<i>Czerwone maki na Monte Cassino</i> — analiza muzyczna	191
Aleksandra Dębska-Kossakowska	
Świadectwa czeladzkich uczestników bitwy pod Monte Cassino	195

Ile dziś zostało z nie tylko lokalnego patriotyzmu?

Marta Rusek-Cabaj	
O Czeladzi napisano... Literatura przedmiotowa dotycząca miasta . . .	225
Wiesława Konopelska	
Literacka Czeladź. Wędrówka przez dziesięciolecia po czasy najnowsze .	253
Antonina Szybowska	
Dzień powszedni w Czeladzi w okresie okupacji hitlerowskiej we wspomnieniach mieszkańców miasta	295
Małgorzata Krakowiak, Paweł Matyszkiewicz, Wiesława Konopelska	
Historyczna świadomość najmłodszego pokolenia czeladzian	347
Indeks osobowy	369
Sommario	381
Summary	383

Indeks osobowy

A

Abramowicz Henryk 94
Adamczak Damian 236
Adamczyk Piotr 122
Adamowski Jan 70
Adrjański Zbigniew 191
Alexander Harold, gen. 145, 148, 150, 151, 152, 153, 155, 156, 164, 181, 356, 357
Amroży Ewa 227, 237, 238, 287, 299
Amsterdamski Stefan 29
Anders Anna Maria 131
Anders Władysław, gen. 12, 14, 80, 83, 89, 95, 97, 107, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 123, 124, 125, 128, 129, 131, 134, 135, 136, 137, 138, 146, 153, 154, 155, 159, 160, 161, 162, 167, 168, 169, 170, 173, 177, 178, 182, 183, 186, 189, 191, 197, 200, 201, 203, 204, 207, 253, 258, 349, 356, 357, 359, 360, 362
Anderson zob. Anders Władysław
Ankerstein Feliks 227
Antkowiak Jacek 302
Antonowicz, kpt. 198
Antosik Renata 359
Araszkiewicz Feliks W. 109
Arciszewski Tomasz 17, 265
Assmann Jan 298, 299
Aston Adam (właśc. Lewinshon Adolf) 191
Attlee Clement R. 120

B

Badoglio Pietro 141
Balcerowicz Bogdan 227
Bandel Przemysław 141
Baran Fabian 79
Baran Franciszka 87, 296, 300, 304, 310, 311, 313, 343
Baran Maciej 79
Baran Marian 76, 79, 80, 81, 82, 88, 107, 108, 113, 115, 122, 197
Baran *primo voto* Kmiecik Wiesława 80
Baran Stanisław 79
Barańska Anna 235
Barańska Bogumiła 51
Barański Marek 41
Barbarski Krzysztof 135
Bardzyńska Teresa zob. Kuszper Teresa
Bareła Stanisław 280
Bartold Robert 134, 141, 178
Bartoś Helena 70
Bauman Janina 33
Bauman Zygmunt 31, 33, 34, 35
Bąk Dorota 238
Bednarczyk Agnieszka 82
Bednarczyk Antoni 76, 82, 83, 107, 108, 112, 113, 116, 122, 123, 227
Bednarczyk Lilianna 83
Bednarczyk Maciej 83
Bednarczyk Małgorzata 83
Bednarczyk Piotr 82
Bednarek Stefan 7, 298
Bednarz Jolanta 359
Bekus Aleksandra 279, 281

- Bell Daniel 29
 Benedykt z Nursji, św. 70, 126, 179
 Berberyusz Ewa 135
 Berger Peter Ludwig 29
 Berisha Renata 238
 Bernard z Clairvaux, św. 69
 Będkowska Czesława zob. Łakomik Czesława
 Będkowska Katarzyna 235
 Białas Zbigniew 10
 Białkiewicz Zbigniew Jan 236, 237
 Białoszewski Miron 278
 Biederman Alfred 227
 Biegański Witold 135
 Bielatowicz Jan 170, 216
 Bielewicz Mirosław 112, 134
 Bielik-Robson Agata 38
 Bigaj Zbigniew, ks. 282, 283, 284
 Binek-Zajda Anna 19, 230, 239, 244
 Bischof-Rosiak Katarzyna 239
 Bitschan Jerzy 18, 227, 259, 260, 261, 262, 280
 Bitschan Jurek zob. Bitschan Jerzy
 Blukacz Zbigniew 227
 Bobkowski Andrzej 211
 Bognacki 220
 Bojko Gabriela 227
 Bokszański Zbigniew 28, 35, 36, 37
 Bombicki Maciej Roman 118, 176
 Borg Zygmunt 227
 Boroń Kazimierz 227
 Borowska Dorota 70
 Borucki Gwidon 191
 Botor Ireneusz 234
 Brejt Tadeusz 232, 301, 303, 304, 305, 312, 232, 313, 314, 317, 321, 323, 325, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 337, 341, 343, 345
 Broniewski Władysław 124, 185
 Brooke Alan, gen. 146
 Brudnicki Henryk Tadeusz 227
 Bryliński, ułan 186
 Brzostowski Jan 227
 Brzozowski Andrzej 227, 361
 Bugajska Zofia 86
 Bukowska-Florieńska Irena 326
 Bułak, strz. 171
 Burda Bogumiła 360, 362
 Burszta Wojciech 72
 Bywalec Józef 227
- C**
 Caddick-Adams Peter 112, 118, 119, 120, 123, 126, 134, 143, 144, 145, 150, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 201
 Campbell John 250
 Celichowski Stefan 227
 Centek Jarosław 362
 Centkowski Jerzy 357
 Chachulski Stanisław, pchor. 213
 Chłęcz Andrzej 268, 295
 Chłęcz Apolinary 227, 268, 269
 Chłęcz-Dorabiała Helena 268, 269, 295
 Chmiel Józef 227
 Chmiel Maciej 266
 Chodyński Antoni Romuald 249, 250, 251
 Cholewińska Agnieszka 120
 Chorzela Bogusław 227
 Chromy Bronisław 234
 Chrzanowska Anna 227
 Chrzanowska Katarzyna 227
 Chudzicka Stanisława zob. Tarapacz Stanisława
 Chudzik Katarzyna 227
 Chudzik Tomasz 227
 Churchill Winston 133, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 146, 149, 153, 164, 173
 Chwałba Andrzej 303
 Chyliński, ppor. 177
 Ciechanowski Jan 136
 Cieśliński Aleksander 227
 Clark Mark, gen. 145, 147, 149, 163, 164
 Cudak Romuald 275
 Cukiernik Henryk 227
 Cukiernik Tomasz 227
 Czapliński 172
 Czapla Marta 70
 Czapski Józef 196
 Czarnomski Zdzisław 227, 232
 Czarny Ryszard M. 250
 Czechowicz Wanda zob. Jasik Wanda
 Czczot Henryk 227
- D**
 Danilewicz-Zielińska Maria 211, 212
 Daniłowski Gustaw 44
 Dante Alighieri 179
 Davies Norman 134, 173, 176, 180

Dąbrowska Maria 173
 Dehnel Bogdan 266
 Dehnel Jacek 17, 266, 267, 268, 293
 Dehnel Julian 266
 Dehnel Leokadia 227, 228, 266, 267, 268
 Dehnel Marian 17
 Dehnel Piotr Paweł 17, 228, 265, 266, 267, 268, 288
 Dehnel Stanisław 266
 Dehnel Stefania z Tomaszewiczów 266
 Dehnel Władysław 266
 Dela Tekla zob. Ociepka Tekla
 Delaperrière Maria 114
 Derda Zbigniew 277
 Deszczyńska Martyna 358
 Dey Deepack 250
 Dębska-Kossakowska Aleksandra 12, 14, 105, 195, 365
 Diamant Dora 284
 Didier, opat 179
 Dittmer Anna 228
 Dłuski Wiktor 298
 Dobroczyński Bronisław 228
 Domagalik Janusz 229, 286, 287, 288, 292, 293
 Domagała Józef 250
 Domańska Aleksandra 73
 Domański Krzysztof 64
 Domoradzki Piotr K. 112
 Dwożenko Anatol 101
 Drabina Jan 9, 19, 238, 243, 245, 246, 247, 295, 303
 Drażkiewicz Tadeusz 236
 Duch Bronisław, gen. 156, 162, 182, 183, 204, 207, 214
 Duda 220
 Dudała Piotr 340
 Dudek Ryszard 229
 Dunin-Wąsowicz Zbigniew, rotmistrz 188
 Dunst Janusz 239
 Durkheim Emil 298
 Dutka Elżbieta 270, 271
 Dutkiewicz Józef 228
 Dybiak Krzysztof 120
 Dyrda 220
 Dziekański Edward 345
 Dziób Mateusz K. 55

Dziubiński Ryszard 250
 Dzwonnik Stefan 290

E

Eisenhower Dwight, gen. 145, 149
 Elias Norbert 310
 Ellis John 178
 Englert Juliusz 135
 Erikson Erik 28, 30
 Escarpit Robert 167, 168

F

Falkowski Stefan Feliks 228
 Felsztyn Tadeusz 135
 Fert Michał 278, 279
 Ficek Jan Alojzy 228
 Fijałkowska Magdalena 250
 First Stanisław 239
 Fischer Kornel 259
 Fischer Maria z Wiśniowieckich 259
 Fischerówna Anna 18, 259, 260, 280
 Fiut Aleksander 28
 Flacheron Michel 229
 Flasza Zofia 228, 306, 307, 308, 309, 315
 Franciszek, papież 69, 75
 Franzen Majvor 250
 Frąckiewicz Wincenty 228
 Freud Sigmund 39
 Freyberg Bernard, gen. 150, 152
 Frosztega-Kmiecik Brygida 20
 Fuller John F.C., gen. 133, 164, 165, 177
 Furman Agnieszka 228

G

Gadacz Tadeusz 31
 Galbas Ewa 234
 Galos Rafał Albert 139
 Ganszczyk Teresa 70
 Gardzińska Zofia 290
 Garwatowski Stefan 360
 Gasiński 172, 185
 Gaulle Charle de 146
 Gawin Dorota 20
 Gawlina Józef, bp 118, 198, 200
 Gawron Marek 299, 306
 Gawroński Ireneusz 228
 Gątkiewicz Janusz 228
 Gergen Kenneth Jay 28
 Gębica Bogusław 70

- Giddens Anthony 31, 32
 Giedroyc Jerzy 168, 169
 Gierek Edward 54, 55, 134, 248
 Ginsberg Irwin Allan 277
 Glomp Józef, bp 70
 Glinka Marta 228
 Gliwa Stanisław 169, 170, 172
 Głazek Dorota 245, 249
 Głazewski Władysław Bolesław 228
 Głodowski Tomasz 250
 Głowacka Małgorzata 235
 Głowacka Mieczysława zob. Kołodziejczyk Mieczysława
 Głowiński Michał 64
 Godlewski Kazimierz, ks. 73
 Gontarz Beata 9, 25
 Gordon Chad 28
 Góra Urszula 70, 228, 279, 282
 Górna Krystyna 230, 237, 238, 239
 Górnicki Michał 228
 Górnicki Mirosław 228
 Górny Ded 220
 Górska Zofia 170
 Grabiec M. [kryptonim] 136
 Grabowska-Maj Agata 235
 Grabowski Henryk 228
 Greene Abraham 229, 303
 Grimaldi Reinier 250
 Gruszczyński Marcin 31
 Gruszka Franciszka zob. Miodyńska Franciszka
 Gruszka Maria 301
 Gruszka Wit 46, 228
 Gruszka-Zych Barbara 228, 270, 273, 274, 276, 292, 293
 Grząba Scholastyka zob. Trząska Scholastyka
 Gurbiel Kazimierz, ppor. 162, 186
 Gwiazda Ryszard 228, 302, 317, 319, 321, 326, 333, 334, 342, 344
 Gwiazdowska Stanisława 290
- H**
- Habielski Rafał 359
 Hajdas Zofia 236
 Hajduk-Nijakowska Janina 70
 Halbwachs Maurice 298
 Halczak Bohdan 360, 362
 Hall Edward Twitchell 342
 Hałas Magdalena 165
 Handke Waldemar 137, 200
 Hanke Edward 49
 Hannibal 143
 Haraburda 172
 Hartwig Julia 273, 274
 Heidegger Martin 29
 Hegel Georg Wilhelm Friedrich 28
 Heidrich Andrzej 250
 Hemar Marian 135, 228
 Herling-Grudziński Gustaw 14, 111, 114, 120, 121, 173, 175, 204, 207, 351
 Herman Władysław 228
 Hetmańczyk Krzysztof 228
 Hillgruber Andreas 164
 Hirsch Marianne 299
 Hitler Adolf 139, 140, 145, 164, 165, 312
 Holeksa Krystyna 249
 Horacy 171
 Horyń Mirosław 228
 Horzelska-Matyja Anna 228
 Horzelski 220
 Hozjusz Stanisław, kard. 73
 Hrycaj Jakub 228
 Hryniewicz Leon, por. 186
- I**
- Iwanowski Wincenty 136, 137, 141, 142, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 163, 164
- J**
- Jagodziński Zygmunt Krzysztof 239, 240, 249, 250
 Jakóbczyk Kazimierz 21
 Jakubowski Jarosław 55, 56
 Jan III Sobieski, król 37, 242
 Jan Paweł II, św. 14, 68, 69, 126
 Jarosz Adam 239
 Jarząbek Emilia 315
 Jasik Antoni 83
 Jasik Elżbieta 84
 Jasik Józef 76, 83, 84, 85, 107, 108, 113, 115, 116, 122, 123, 197, 228, 365
 Jasik Waleria 83
 Jasik Wanda 84
 Jasińska Joanna 74
 Jastrzębski Zdzisław 109

Jaworek 220
 Jaworek Adrian 9, 19, 41, 59, 64, 220, 241
 Jaworek Lesław 228
 Jaworska Krystyna 131
 Jaxa-Dębicki Bohdan, por. 175
 Jedynak Zdzisław 245, 246
 Jeziorkowski Andrzej 250
 Jędryka Stanisław 286
 Jędrzejek Stanisław 63, 291
 Jońca Józef, ks. 200
 Jończyk Jerzy 301, 302, 304, 317, 319, 324, 326, 327, 328, 330, 334, 336, 337
 Jordan Henryk 259
 Józefiak Roman Maciej 360, 362
 Juin Alphonse P. 154, 158, 163
 Jurchyński 220

K

Kaczmarczyk Michał 240
 Kaczmarek Freddy 229
 Kaczmarek Jan 229
 Kaczmarek Ryszard 19, 20, 56, 247
 Kaczorowska Karolina 131
 Kaczorowska Nicola 365, 367
 Kaczorowski Ryszard 131
 Kafka Franz 284, 293
 Kalabińska Marianna zob. Łakomik Marianna
 Kalaga Wojciech 8, 10, 21
 Kaleta Patrycja 228, 278
 Kałwa Dobrochna 303
 Kamiński, płk 119
 Kantor-Mirski Marian 45, 228, 237, 245
 Kańtoch Maria 232
 Kapuściński Ryszard 171
 Karosy Jan Filip 228
 Katkowska Elżbieta 146
 Kawka Danuta 228
 Kądzielska Elżbieta 320
 Keller Jan Antoni 228
 Kershaw Ian 141, 164
 Kesselring Albert, gen. 145, 148, 149, 163
 Kierzkowski Kazimierz 228
 Kijowski Andrzej 170
 Kisiel Marian 42, 257, 270, 271, 272
 Kita Aniela 73
 Kita Krystyna 71, 228, 299

Kita Marian 70, 71, 128, 299
 Kitler Waldemar 200
 Klamczyńska Justyna 279
 Klekot Ewa 69
 Klemens Gryfita 246
 Klimas 220
 Klimkowski Jerzy 136
 Klukawski Bogdan 114
 Kluś 171
 Kłaczek Jarosław 361
 Kneipp Sebastian 334, 335
 Kniaziew Zofia 70
 Kobza Katarzyna 80
 Kucewicz 220
 Koczerba Edward 228
 Koehler Krzysztof 120
 Kołat Marianna zob. Kołodziejczyk Marianna
 Kołodziejczyk Kosma 85
 Kołodziejczyk Marianna 85
 Kołodziejczyk Mieczysława 85
 Kołodziejczyk Zygmunt 76, 85, 107, 108, 113, 115, 116, 122, 197, 228
 Komander Stefania 228
 Komuniewski Henryk 228
 Konarski Feliks (Ref-Ren) 186, 187, 188, 189, 190, 192, 197, 198
 Kondratowicz Hieronim 228
 Konias Andrzej 47
 Konieczny Jacek 33
 Konieczny Jerzy R. 239
 Konieczny Marek 242
 Konopelska Wiesława 9, 16, 228, 232, 234, 237, 238, 240, 253, 303, 345, 365, 368
 Konopnicka Maria 235
 Kopaliński Władysław 179
 Kopański Stanisław, płk 213
 Kopczacki Józef 228
 Kopeć Irena 228
 Koprzywa (felcer) 334
 Kornhauser Julian 275
 Korotyńska Anna 95, 96
 Korzeniewski Bartosz 7, 298
 Koselleck Reiner 38
 Kosiewski Stefan 270, 274, 275, 276
 Kosmala Teresa 228
 Kosowska Ewa 41, 42, 45, 46, 53
 Kossak Wojciech 188

Kossak-Szczucka Zofia 289
 Kostkiewiczowa Teresa 64
 Kostro Mieczysław 228
 Kościuszko Tadeusz 49
 Kotudur Zenajda zob. Prokofiew Zenajda
 Kowalska Alina 228, 289
 Kowalska Wanda 70
 Kowalski Włodzimierz T. 142, 153
 Kozak Krzysztof 228
 Kozietulski Jan, płk 187
 Kozłowski Wacław 242
 Krakowiak Małgorzata 7, 59, 347, 353, 365
 Krakowiecki Anatol 114
 Krawczyk Antoni 64, 228, 234, 239, 242, 250, 287, 299, 302, 304, 305, 314, 318, 319, 320, 324, 326, 327, 330, 334, 340
 Krawczyk Stanisław 269, 270, 271, 272, 273, 276, 289, 292
 Kruczkowska Barbara 296, 344
 Kryczyńska-Pham Anna 298
 Krysiak Henryk 228
 Krysiak Jerzy 228, 239, 250
 Krzyk Józef 20, 21
 Kubicka Genowefa 70
 Kudyba Krzysztof 120
 Kucewicz 220
 Kular Krzysztofa 228
 Kurek (lekarz) 209
 Kurek Ryszard 247, 248, 249, 295, 311, 312, 314, 316, 320
 Kusina Marianna 250
 Kuszper Anna 86
 Kuszper Antoni 86
 Kuszper Barbara 87
 Kuszper Marek 87
 Kuszper Stanisław 13, 76, 86, 87, 107, 108, 112, 113, 115, 116, 119, 122, 123, 197
 Kuszper Teresa 87
 Kuszper Zofia 87
 Kuszyb Wanda 228, 279, 280
 Kuśmierska Ilona 228, 229
 Kuzia Stefan 89
 Kuźniak Henryk 229, 327
 Kwaśniak Władysław 17, 18, 61, 62, 228, 232, 235, 239, 242, 264, 265, 291, 329, 330

L

Lalewicz Janusz 168
 Larkin Philip 266
 Lasker Schüler Else 284, 286
 Lasocki Wiesław Antoni 351, 364, 366
 Lasoń Czesław 228, 296, 304, 314, 336
 Lasoń Jan 299, 304, 314
 Lasoń Marian 314
 Latus Wawrzyniec 228
 Lazar Andrzej 44
 Lazar Stefania 244
 Lechoń Jan (właśc. Serafinowicz Le-szek) 124, 364, 368
 Ledwójcik Marian 314
 Leese Olivier, gen. 149, 153, 160, 178, 182
 Lemaitre Pierre 16
 Lerski Tomasz 191
 Leszczyńska Anieszka 73
 Leszczyński Marek 358
 Leśniak Paweł 52
 Leunis Jan 73
 Lewandowski 185
 Libiszewski Hieronim 228
 Liddel Hart Basil 164
 Ligienza Paweł 112, 345, 346
 Liszczyk Ryszard 228
 Litwinienko Magdalena 359
 Lorenc Piotr 245
 Lubas Michalina 73
 Lubecki Sławomir 9, 228
 Lucas John, gen. 150
 Luckman Thomas 29

Ł

Łabuz Magdalena 236
 Łabuz Stanisław 236
 Łacek Mieczysław 73
 Łakomik Bronisława 87
 Łakomik Czesław 87
 Łakomik Czesława 88
 Łakomik Elżbieta zob. Łakomik-Dębska Elżbieta
 Łakomik Franciszka zob. Baran Franciszka
 Łakomik January 301, 304, 305, 311, 312, 313, 315, 316, 319, 321, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 335, 336, 337, 341, 345

Łakomik Jerzy 88
 Łakomik Justyna 233, 238
 Łakomik Krzysztof 228
 Łakomik Marian 87, 219
 Łakomik Marianna zob. Wilczak Ma-
 rianna
 Łakomik Stanisława 228, 234
 Łakomik Tadeusz 219
 Łakomik Teodor 87
 Łakomik Teodor, syn 87
 Łakomik Władysław, st.strz. 76, 87, 88,
 98, 100, 101, 103, 107, 108, 110, 111,
 112, 113, 116, 122, 123, 132, 197, 208,
 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216,
 217, 219, 221, 228, 296, 297, 300, 310,
 311, 336, 341
 Łakomik Zbigniew 88
 Łakomik-Dębska Elżbieta 88, 98, 100,
 219, 299, 300, 310, 311
 Łempicki, kpt. 185
 Łopaciński Stanisław Jan 228
 Łukasiewicz Małgorzata 37
 Łyżwiński Józef 63, 228, 300, 301, 315

M

Machura Jerzy 64
 Mackensen Eberhard, gen. 146, 147
 Maćkowski Tomasz 362
 Madej Lidia 74
 Madłówna Nimfa 292
 Majcherczyk Waclaw 228
 Majerski Paweł 42, 270, 272, 274
 Majewski Adam 212, 213, 216, 217
 Majski Iwan 114
 Makarewicz Stefan Maciej 228
 Makowski Teodor 228
 Malia Martin 165
 Malinowski Tadeusz 239
 Maluch, strz. 172
 Mandat Teresa 228
 Mandelsztam Osip 266
 Mann Tomasz 284
 Marcjanik Małgorzata 72
 Marczyński Józef 228
 Markert Wojciech 138, 162
 Markiewicz Dawid 277, 278
 Markiewicz Henryk 168
 Marshall George 140
 Maszczyk-Konieczna Maria 73

Mattsson Ingegerd 250
 Matyszkiewicz Paweł 15, 103, 363
 Mazur Czesław 228
 Mazur Józef 18, 229
 Mazur Romuald 228
 Mądry Czesław 64, 228
 Mędrzecki Włodzimierz 360
 Michalewski, kpt. 172
 Michalski Krzysztof 26, 37
 Michalski Stanisław 228
 Michałowski Piotr 188
 Mierzejewski Edward 250
 Mickiewicz Adam 260
 Migasiński Jacek 38
 Milewski Janusz 239, 250
 Miłosz Czesław 273, 274
 Mimier Maria 300, 301, 304, 316, 317,
 318, 319, 320, 323, 327, 328, 329, 330,
 331, 335, 342, 343, 344, 345
 Miodyńska Franciszka 89
 Miodyńska Józefa 89
 Miodyńska Maria 89
 Miodyńska Teresa zob. Stompel Teresa
 Miodyński Andrzej 89, 201, 208, 299,
 334, 335, 339, 345
 Miodyński Józefat 89
 Miodyński Leon 89
 Miodyński Jan 89, 208, 228
 Miodyński Mieczysław 13, 76, 89, 90,
 99, 107, 108, 110, 112, 113, 115, 122,
 123, 128, 197, 198, 201, 202, 203, 204,
 205, 206, 207, 208, 209, 217, 221, 228,
 339, 346
 Miroszewski Kazimierz 245, 248
 Młotek Mieczysław, mjr 154
 Modzelewski Karol 124, 125
 Montgomery Bernard, gen. 145, 148
 Morawiec Artur 242
 Morawski Paolo 131
 Mordal Jacques 133, 137
 Moryc Ryszard 228
 Moszczyński Zbigniew 228
 Mościone Anna 56, 57
 Motas Ryszard 126, 128
 Mrowiec Alfons 95, 107, 123, 124
 Mrozowska Magdalena 237
 Mrozowski Marek 9, 68, 230, 295
 Mrówczyński Władysław 228
 Mróz Włodzimierz 228

Mularczyk Andrzej 195
Musialik Józef 263
Musialik Maria z Rudawskich 263
Musialik Roman 228, 262, 263, 264, 265, 266
Mussolini Benito 139, 141

N

Narebski Wojciech 129
Narutowicz Gabriel 327
Nasiłkowski Piotr 265
Naszarowski Piotr 250, 251
Nawrot Dariusz 247
Netz Feliks 277
Neuger Leonard 274, 275
Niemczyński Józef, ks. 214
Niemyska-Rączaszkowa Czesława 291
Nieszporek 220
Nita Marek 41, 247
Niżnik Józef 29
Nobis 220
Nocoń Dariusz 70
Nocuń Józefa zob. Miodyńska Józefa
Nogajowa Maria 228, 238, 239, 240, 295, 299, 310, 331
Nora Pierre 7, 8, 298
Normand Halina 229
Nowak-Jeziorański Jan 177
Nowakowski Zygmunt 170
Nyman Hans 250

O

Ociepka Jan 76, 90, 91, 107, 108, 122, 132
Ociepka Jan, ojciec 90
Ociepka Tekla 90
Ociepka Władysława 91
Ogłódek Halina 70
Okopień-Sławińska Aleksandra 64
Olejniczak Sławomir 228
Olszewski Jan 365, 366
Olszewski Kazimierz 48
Orzeszkowa Eliza 234
Oset Mieczysław, ks. 74, 228

P

Pacholik Mateusz 278
Paciej Franciszek 228
Paczyński Tadeusz 228

Pająk Przemysław 52
Paliga Marian 228
Paluch Renata 235
Panas Henryk 136
Pankowicz Andrzej 357
Parka Wiktor 228
Parker Geoffrey 302
Parker Matthew 134, 140, 142, 143, 144, 145, 148, 149, 150, 151, 153, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 169, 178
Parker Robert A.C. 139, 141, 142, 147, 155, 156, 163, 164
Pascal Salvinio Marie 229
Pasikowski Władysław 195
Pawelec Agnieszka 70
Pawelec Andrzej 28, 29, 31
Pawelec Marek 70
Pawelec Zofia 70
Paweł Apostoł, św. 69
Pawelczyk Józef 228
Pawłowska Emilia 345
Perszon Jan, ks. 68, 71
Peszke Michael A. 154
Petri, por. 259
Piątkowski Henryk 135
Piekałkiewicz Janusz 134, 135
Pieńkos Jakub 365, 366
Pieńkowski Bolesław, ks. 61, 229, 239, 302, 328
Pierzak Jacek 246
Pierzchała Jan 289
Pietras Sławomir 229
Pilarczyk Zbigniew 214
Pilarek Daniela 301, 304, 314, 318, 328, 332, 334, 335, 344
Piłsudska Aleksandra 265
Piłsudski Bronisław 366
Piłsudski Józef 17, 49, 55, 109, 229, 254, 265, 266, 288, 289
Pisarek Stanisław 228
Piwek Bolesław 228
Piwowar Ryszard Ireneusz 228
Pluta Danuta 314
Plutecka Bożena 64, 238
Podlewski 219
Podsiadło Jacek 277
Pokorny 219
Polak Bogusław 137, 200

- Polit Józef, ks. 259, 260
 Połka Matylda zob. Torbus Matylda
 Pomińska Maria 73
 Pomorska Jadwiga 70
 Pomorski Andrzej 128
 Potasiński Włodzimierz, gen. 21, 228
 Powąłka Jan 9, 13, 228
 Prokofiew Anna *primo voto* Przudzik 93
 Prokofiew Marek 93
 Prokofiew Paweł 13, 76, 91, 93, 107, 108, 112, 113, 115, 119, 122, 197
 Prokofiew Paweł, ojciec 91
 Prokofiew Zenajda 91
 Proszowski Leszek 296, 299, 316, 317, 320, 321, 322, 332, 343
 Proszowski Stanisław 64, 296, 310, 311, 312, 313, 314, 332, 335, 337, 342, 343
 Prus Bolesław (właśc. Głowacki Aleksander) 212
 Przemsza-Zieliński Jan 45, 47, 48, 49, 50
 Przybyła-Dunin Agnieszka 44
 Pudłocki Tomasz 260
 Pulkowski Józef 280
 Puzio Włodzimierz 228
 Pyłat Joanna 136
 Pytłarz Wioletta 238
- R**
- Rajman Jerzy 245, 246
 Rak Józef 228
 Rawski Tadeusz 136
 Rączaszek Antoni 291
 Rączaszek Antoni Szczepan 228
 Reinhardt Wolfgang 302
 Reimann Hugo 193
 Rejda Artur 61, 62, 63, 64, 232, 236, 242, 296, 299, 301, 304, 312, 313, 314, 316, 317, 318, 319, 321, 322, 323, 328, 329, 331, 335, 340, 343, 344, 345
 Religa Zbigniew 290
 Renan Ernest 8
 Renard Mortimer 48
 Reymont Władysław 303
 Ricoeur Paul 38, 39, 40
 Reimann Hugo 193
 Rodzoń Jan 44
 Rogacień Pietro 131
 Rogala Aleksandra 235
 Rogóż Aniela 79, 80
 Rogóż Stanisława 79
 Rogóż Tekla *primo voto* Baran 79
 Rojcewicz Jerzy 76, 94, 95, 107, 108, 113, 115, 119, 132, 219
 Rojcewicz Katarzyna 94
 Rojcewicz Mateusz 94
 Rojcewicz Stanisław 94
 Rojcewicz Stefan 94
 Rojcewicz Zofia 94
 Rokita Janusz 96, 97
 Romanowiczowa Zofia 170
 Romanowski Jan 112
 Romańska Czesława 303, 304, 312, 314, 318, 321, 322, 323, 329, 331, 332, 333, 334, 340, 342, 343, 345
 Rommel Erwin 144
 Roosevelt Franklin D. 139, 140, 142
 Rosen-Zawadzki Kazimierz 136
 Roszak Anna 161, 162, 362
 Roszak Stanisław 361
 Rowiecki Stefan Grot 137
 Rott Dariusz 240
 Rożak Genowefa 301, 302, 304, 305, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 326, 327, 329, 330, 333, 334, 335, 340, 342, 343, 344, 345
 Rożek Waław 228
 Różewicz Tadeusz 275
 Rudnicki Klemens, pfk 161
 Rudzki Tadeusz 228
 Rulecka Ewa 279, 282, 283
 Rusek-Cabaj Marta 9, 16, 225
 Rutkowski Piotr 289
 Rychlewski Stanisław, ks. 339
 Rykała Jacek 234
 Ryszka Czesław 21, 74, 228, 237, 244
- S**
- Sadowski Grzegorz 228
 Samul Marcin 228
 Sapięha Adam Stefan, bp 214
 Sarna Kazimierz 243, 244, 295, 311
 Sarner Harvey 112
 Schab-Holuk Marta 235
 Scheibler II Karol Wilhelm 228
 Schelling Friedrich Wilhelm Joseph 28
 Schütz Alfred 189, 191

- Segno Henryk 228, 239
 Senger und Etterlin Frido von 145, 150, 163
 Sędziwy Henryk 355
 Sienkiewicz Henryk 177, 212, 260
 Siergiejczyk Tadeusz 357
 Sikora Jerzy, ks. 120
 Sikorski Władysław, gen. 114, 116, 136, 137, 138, 146, 213, 214
 Skarga Barbara 26, 27, 28, 29
 Skibiński Franciszek 137
 Składkowski Felician Sławoj 61, 229, 238, 302
 Skowron Arkadiusz 228, 278, 279
 Skrzypko Franciszek 250
 Słania Czesław 229, 239, 234, 249, 250, 251
 Sławek Walery 17, 265
 Sławiński Janusz 64
 Sławoj-Składowski Felician zob. Składkowski Felician Sławoj
 Słomak Franciszek 254, 255, 257
 Słomak-Sojka Maria 253, 254, 257, 258, 289
 Słowacki Juliusz 212
 Sobczyński Józef, ks. 339
 Socha Aleksander 220
 Sojka Łukasz 289
 Sojka Zenon 301, 303, 317, 319, 320, 321, 327, 329, 335, 336, 342
 Solarz Wiesław 73
 Solski Adam, mjr 196
 Sosnkowski Kazimierz, gen. 137, 138, 146, 153, 154
 Spaemann Robert 26
 Sparczyńska Bronisława 228
 Stachowiecka Władysława zob. Ociepka Władysława
 Stahl Zdzisław 135
 Stala Janina 70
 Stalin Józef 120, 138, 139, 141, 142
 Stanek, lekarz 336
 Staniak Waleria zob. Jasik Waleria
 Stańczyk Agnieszka 238
 Starostecki Zdzisław Julian 176
 Stasiak Edward 228
 Staszic Stanisław 328
 Stawski Moniek 290, 345
 Stapor Zdzisław 136
 Stenzel Abraham Nochem 228, 284, 285, 286, 293
 Stępień Tadeusz 229
 Stola Dariusz 361
 Stolicka Janina 70
 Stompel Teresa 89, 90
 Stopulewicz Katarzyna zob. Rojcewicz Katarzyna
 Strączek Grażyna 228, 295
 Strojniak Teresa 230, 232
 Suchcitz Andrzej 136
 Suchecka Jadwiga 70
 Suhl Abraham 286
 Sulik Nikodem, gen. 156, 162, 174, 183
 Sulima Roch 299
 Surówka Bolesław 11, 301
 Syta Andrzej 357
 Szafruga Paweł 228
 Szaleniec Iwona 12, 17, 79, 105, 218, 228, 230, 234, 236, 237, 238, 245, 249, 295, 365
 Szaleniec Zbigniew 21
 Szaliński Antoni 192
 Szarek Jarosław 259, 261
 Szczawiej Jan 185
 Szczepaniak Jan 60, 61, 228, 232, 239, 262, 263, 264
 Szczepański Grzegorz 361
 Szczepański Jan 27
 Szczepański Jan Józef 110, 111, 188, 208, 209
 Szczepański Józef 232
 Szcherba Urszula 301, 304, 316, 317, 319, 326, 327, 329, 334, 335
 Szczęśniak Andrzej Leszek 356, 357
 Szczujko Michał 229
 Szczurowski Maciej 163
 Szelańska Grażyna 360
 Szemiot Kazimierz 250
 Szerszeń Mieczysław 228
 Szewczyk Wilhelm 289
 Szkoc Jan, ks. 301, 302, 312, 313, 318, 319, 321, 324, 329, 340, 344
 Szkoc Stanisław 228, 340
 Szkocny Zygmunt 229
 Szlauer-Dzienia Agnieszka 237, 240, 241
 Szot Paweł 228
 Szulżycka Alina 31

Szybowska Antonina 9, 11, 21, 59, 68,
72, 295, 296, 312
Szychta Robert 360
Szydło Zdzisław 237
Szyller Józef 262
Szymczak Małgorzata 360, 362
Szymik Jerzy, ks. 256

Ś

Śliwiński Piotr 271
Ślusarz Justyna 278, 279
Śmieja 220
Śmieja Florian 289
Śmigielski Adam, bp 229, 237
Śniegocki Robert 360
Świątek Marta 365
Świątkiewicz Wojciech 47, 52

T

Tabakowska Elżbieta 180
Tajchman Józef 228
Tarapacz Anna zob. Korotyńska Anna
Tarapacz Józef 76, 95, 96, 107, 108, 113,
115, 122, 123, 197, 228
Tarapacz Stanisława 95
Tarapacz Stanisława z Chudzikich 95
Tarapacz Walenty 95
Targosz A., ks. 214, 216
Targosz Stanisław, ks. 214, 216
Tarnówka Ryszard 232
Taylor Charles 28, 29, 30, 31, 32, 37,
38
Tebinka Jacek 164
Temiński Jerzy 300, 305, 314
Terminińska Amelia 315
Terminińska Kamilla 9, 59, 72, 315
Tezenas Du Montcel Victor 228
Tichner Józef 57
Todos Alfreda *primo voto* Rokita 97, 98
Todos Antoni 16, 76, 97, 107, 108, 113,
116, 122
Todos Marianna 97
Todos Stanisław 16, 76, 97, 107, 108,
113, 115, 122, 131, 197
Todos Walenty 97
Tokarska-Bakir Joanna 33
Tomalska Halina 360
Tomasz z Akwinu, św. 28
Topór Jerzy 228

Torbus Antoni 98
Torbus Helena 100
Torbus Henryk 76, 98, 100, 107, 108,
110, 112, 113, 116, 122, 131, 132,
217, 218
Torbus Matylda 98
Trąba Mariusz, ks. 230, 238, 247, 248
Trent Charls zob. Trząski Czesław
Trent Christina 102
Trząska Maria 102
Trząska Olimpia 100, 102
Trząska Scholastyka 100
Trząski Czesław 76, 100, 101, 102, 107,
108, 112, 113, 116, 122, 131, 132,
217, 218
Trząski Mieczysław 101, 102
Trząski Stefan 100
Trząski Szczepan 100
Trznadel Stanisław Marian 228
Tuker Francis, gen. 150
Turner Edith 69
Turner Victor 69
Tusk Donald 129, 131
Tymański Tymon 266
Tyska Maria 290

U

Urban Wojciech 70
Uroczyńska Lilianna zob. Bednarek Li-
lianna 83
Ustrzycki Janusz 361

V

Verdmon-Jacques Leonard de 242
Vianney Victor 228
Vietinghoff Heinrich, gen. 146, 149

W

Wajda Andrzej 190, 195, 196, 197
Wajgiel Marian 228
Walczak Danuta 21, 65, 66, 67, 68, 228,
299
Walczak Jan 12, 53, 54, 65, 67, 68, 133,
228
Walker Alfred, gen. 149
Walker Martyna 236
Wałek Anna 226
Wanatowicz Maria Wanda 51, 53
Wangham Richard 306

- Wańkiewicz Melchior 112, 124, 134,
161, 162, 167, 168, 169, 170, 171, 172,
173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180,
181, 183, 185, 356, 360
Wapiński Roman 355, 356
Waroński Józef 228, 239
Waszyński Michał 192
Wawer Zbigniew 101, 113, 114, 137,
138, 143, 146, 151, 152, 153, 154, 155,
156, 157, 160, 161, 162, 176, 180, 181,
183, 186, 200, 211
Wąsowicz Paweł 300, 301, 315
Weber Oliwia 265, 267
Weil Simone 12, 13, 15, 353
Werra Zbigniew 200
Węcki Mirosław 248, 295, 301, 303, 304,
310, 314, 329, 330, 333, 335, 337, 339
Wielowieyski Andrzej 13, 119, 128, 353
Wierzchowski Leszek 13, 119, 128
Wierzyński Kazimierz 266
Wikarek Ireneusz 228
Wilczak Marianna 87, 218, 220, 296,
310, 311, 336
Wilk Władysław 76, 103, 107, 108, 122,
131, 132, 217, 218
Wilk Władysław, ojciec 103
Wilk Stanisława 103
Wilson Henry M., gen. 149
Wiszniewska Monika 12, 167
Wiśniewska Helena zob. Torbus Helena
Wiśniewski Marian 228, 290
Wiśniewski Kazimierz, płk 153, 182,
201
Witkowski 217, 218
Władysław Opolczyk, książę 246
Wojaczek Rafał 275
Wojciechowski Grzegorz 358
Wojciechowski Marian 356
Wolosiewicz Eugene 250
Wolska Zofia 229
Wołoszyn Stefan 354
Wódz Jacek 43, 44, 46
Wódz Kazimiera 43, 44, 46
Wójcicka Marta 70
Wójcik Włodzimierz 257, 270, 271, 272,
288, 288, 289
Wujek Joanna 85
Wygodzki Stanisław 286, 289
Wyka Kazimierz 108, 109, 165, 110
Wysocka Barbara 239
Wyszczelski Lech 154
Wyzner Elżbieta 165
Wylęda Jan 49
- Z**
- Zabierowski Stefan 12, 179, 187
Zachariasz Janina 229
Zachariasz Piotr 229, 230
Zagórska Aleksandra 259
Zagórski, dr 259
Zajac Stanisław 361
Zamojski Jan 136
Zapała Katarzyna 359
Zarebska Anna 73, 74, 299, 301, 314,
315, 317, 318, 319, 320, 321, 331, 332,
334, 337, 338, 340
Zasacka Zofia 354
Zawadzka Paula 278, 279
Zawadzki Aleksander 244
Zawodny Janusz K. 114, 196
Zegadłowicz Emil 289
Zielińska Irena 250
Zieliński Stanisław 169, 170
Zięcik Krzysztof 230, 236, 279, 280, 281
Ziółkowska-Bohem Aleksandra 168,
170, 176
Znowski Zenon 229
Zweig Arnold 284
Zwierzchowska Angelika 365, 368
Zych Rafał 236
Zychowicz Piotr 167, 177
Zygmunt 220
- Ż**
- Żaroń Piotr 137
Żdanowicz Witold 83, 105, 107, 128,
138, 197, 198, 202, 218
Żoła Pelagia 73
Żychoń 172
Żymirski Jerzy 229, 237, 240
Żymirski Władysław 62
Żywczyński Mieczysław 141

Una microscala rappresentativa?

Riflessioni sull'identità locale degli abitanti di Czeladź
a causa della loro partecipazione
alla battaglia di Montecassino

Sommario

Gli autori di questo lavoro interdisciplinare hanno posto Czeladź, una piccola città nel voivodato della Slesia, e precisamente nel bacino di Dąbrowa, al centro del loro interesse, e hanno deciso di verificare se essa possa infatti rappresentare in una certa maniera tutta la Polonia.

Così è nato anche il titolo: *Una microscala rappresentativa*, che finisce con un punto interrogativo per due motivi. In primo luogo, è possibile che non tutti i lettori si convinceranno che il luogo qui descritto, con la sua storia, con l'immagine delle tendenze sociali, politiche e con la visione del mondo, possa rappresentare la storia di tutto il paese. In secondo luogo, alcuni di loro diranno probabilmente che le scelte degli abitanti di Czeladź qui analizzate non rappresentano assolutamente una visione del mondo e dell'uomo che — a loro parere — sia rappresentativa e vera. Entriamo qui nel campo dell'interpretazione: proponiamo di riflettere su ciò che, e sul perché, coloro che provengono da Czeladź, ma anche gli abitanti provenienti da altri luoghi che li osservano, vogliono ricordare e tacere.

Numerosi libri e brochure sulla storia della città sono già stati scritti dagli storici sia professionisti sia amatoriali. La letteratura su questo argomento è stata presentata da Marta Rusek-Cabaj che si è basata sulle bibliografie redatte dai bibliotecari. Una costante attenzione e cura della tradizione locale è un tratto caratteristico degli appassionati che si riuniscono in associazioni locali (p.es. Stowarzyszenie Miłośników Czeladzi — Associazione degli Appassionati di Czeladź) e pubblicano fonti, ricordi e testi di divulgazione scientifica. Adrian Jaworek, Antonina Szybowska e Kamilla Terminińska hanno scritto a proposito delle organizzazioni locali, invece Beata Gontarz ha presentato una riflessione generale sulla comprensione del concetto di identità. Il nostro libro (in particolare la seconda parte) è, per l'appunto, una riflessione sulla conoscenza della tradizione locale e, allo stesso tempo, una domanda a proposito della sua durabilità.

Il motivo, per così dire, indiretto per cui è stata redatta la presente monografia è stato esposto già nel sottotitolo: in occasione dell'anniversario della battaglia di Montecassino il Museo Saturn di Czeladź ha ricordato alcuni soldati provenienti da Czeladź, partecipanti alla battaglia. Per la mostra del maggio 2014 è anche stata

redatta una brochure intitolata *Z Czeladzi pod Monte Cassino* (*Da Czeladź a Montecassino*). Iwona Szaleniec, autrice della brochure e, allo stesso tempo, direttrice del museo, ha raccolto le note biografiche di tredici partecipanti alla battaglia che provenivano, per l'appunto, da Czeladź. Oggi questa lista è ampliata, e ciò viene presentato nel testo preparato per il nostro libro dalla stessa Szaleniec, il quale testo apre la seconda parte del libro ed è integrato con un commento scientifico di Aleksandra Dębska-Kossakowska. Il detto commento dimostra che, quando si leggono le biografie dei czeladzani che hanno combattuto a Montecassino, dalla descrizione delle loro vicende si nota una certa ripetizione delle vicende polacche del periodo della II Repubblica Polacca, della guerra e del dopoguerra.

La storia locale si incrocia in maniera rappresentativa con la Grande Storia. Per questo motivo abbiamo posto nella seconda parte "montecassina" del volume gli articoli di Jan Walczak, Stefan Zabierowski e Monika Wiszniowska che trattano del significato della battaglia dal punto di vista degli storici, del suo ruolo mitografico che unisce le persone attraverso un ethos comune, dell'influsso degli artefatti (p.es. il canto *Czerwone maki na Monte Cassino* — *Papaveri rossi di Monte Cassino*) sulla formazione della leggenda della battaglia. La dimensione simbolica della stessa battaglia, delle strade che portano in Italia e dell'itinerario di ritorno (illustrata in maniera straordinaria con le mappe preparate da Jan Powalka) viene qui considerata come *pars pro toto* delle vicende polacche nel XX secolo.

Nella terza parte del libro si è posto il problema della dimensione moderna dell'identificarsi con la città e anche con il paese. Nel caso della generazione più giovane le risposte, statisticamente, non sono incoraggianti. Małgorzata Krakowiak ha commentato questo problema in base all'analisi delle inchieste condotte nelle scuole di Czeladź.

Paweł Matyszkiewicz ha dimostrato, con un esempio d'analisi dei programmi di insegnamento della storia dal punto di vista della presenza (o piuttosto dell'assenza) dei contenuti relativi alla battaglia di Monte Cassino, che viene sminuito — per vari motivi — l'interesse per un "radicamento" di generazioni successive. Per riempire le lacune dell'educazione ufficiale vengono proposte varie iniziative individuali, tra cui il concorso sui partecipanti alla battaglia, indirizzato alle scolaresche di Czeladź, i cui effetti sono stati presentati da Wiesława Konopelska, autrice anche del capitolo sui letterati di Czeladź.

Una Czeladź letteraria... di Wiesława Konopelska insieme a una bibliografia critica della letteratura dedicata alla città redatta da Marta Rusek-Cabaj permettono di dare una risposta positiva alla domanda sulla percezione dell'identità locale degli abitanti di Czeledź.

A representative microscale?

Considerations about the local identity of the inhabitants of Czeladź on account of the participation of their representatives in the Battle of Monte Cassino

Summary

The authors of the interdisciplinary monograph made Czeladź — a small city located in the Silesian voivodship, or to be more precise, in the Zagłębie Dąbrowskie — the subject of their research and they decided to examine whether this city may be representative for the whole Poland.

Hence the title: *A representative microscale?*. The latter was furnished with a question mark for two reasons. Firstly, perhaps not all readers will be convinced that the place, which is described along with its history and the image of social, ideological and political tendencies, represents the history that is peculiar to the whole country. Secondly, some of the readers are likely to acknowledge that the choices that were made by the inhabitants of Czeladź absolutely do not represent such a vision of the world and man — a vision which according to those readers — is representative and true. At this point we enter the field of interpretation — we suggest to consider what and why both the inhabitants of Czeladź and the inhabitants of other places who watch them decide to remember or pass over in silence.

Professional and amateur historians already wrote quite a number of books and brochures about the past of the city. The relevant literature of the subject was recapitulated by Marta Rusek-Czabaj in her research work in which she used the bibliography prepared by librarians. For one of the peculiar features of the place that is presented here is the maintenance of the local tradition which is embraced by the aficionados who belong to local associations (e.g. in the Association of the Enthusiasts of Czeladź — Stowarzyszenie Miłośników Czeladzi) and those who publish source, commemorative and popular science texts. The efforts of the local organisations were discussed by Adrian Jaworek, Antonina Szybowska and Kamilla Terminińska, whereas the general ascertainment about the way in which identity is understood was made by Beata Gontarz. Our book (its first part especially) is the fruit of reflection about the awareness of the local tradition and at the same time it asks a question about its permanence.

The direct reason for which this monograph was written was revealed already in the subtitle: on the occasion of the 70th anniversary of the Battle of Monte Cassino, the Muzeum Saturn in Czeladź commemorated the figures of a dozen or so soldiers

from Czeladź who participated in this battle. The exhibition, which was presented in May 2014, was accompanied by the publication of a brochure entitled *Z Czeladzi pod Monte Cassino — From Czeladź to Monte Cassino*. In this publication the author and the director of the museum, Iwona Szaleniec, collected biographic entries of thirteen participants in the battle who hailed from Czeladź. Until today the author managed to extend this list, testimony of which is furnished by Iwona Szaleniec's text that was prepared for our book and that opens its second part. A scholarly commentary to this text was furnished by Aleksandra Dębska-Kossakowska, which proves that when one peruses the biographies of the inhabitants of Czeladź who fought in the Battle of Monte Cassino one is struck by the fact that their fate hints at a repetition of the Polish fate of the period of the Second Republic of Poland, of the war and the post-war years.

The local history intersected in a representative way with the Great History. It is also for this reason that in the second, "Monte Cassino" part of the volume we included articles by Jan Walczak, Stefan Zabierowski and Monika Wiszniowska, which discuss the significance of the battle from a historian's perspective, about its mythographical role which brings together people who are motivated by a common ethos, about the influence of artefacts (e.g. the song entitled *Czerwone maki na Monte Cassino*) for the formation of the legend of the battle in the consciousness of the recipients. The symbolic significance of the battle itself, of the paths which led to Italy and the route of return journeys (splendidly represented on maps prepared by Jan Powalka) were treated as a *pars pro toto* of the fate of the Polish people in the 20th century.

In the third part of our book we ask a question about the contemporary significance and the scale in which people identify with their city and their country as well. As far as the youngest generation of the people of Czeladź is concerned, this test was not passed successfully from the perspective of statistics. Małgorzata Krakowiak commented upon this problem on the basis of the analyses of the surveys conducted in Czeladź schools.

On the basis of the analysis of the curricula of teaching history focused on the presence (or, more correctly, the absence) of content associated with the Battle of Monte Cassino, Paweł Matyszkiewicz demonstrated that for various reasons the concern about the enracinement of the successive generations is sometimes disregarded. The process of filling the gaps in the official education is served by individual initiatives, among which one may mention a competition addressed to the pupils of the Czeladź schools. The results of the competition were reported by Wiesława Konopelska. The latter also wrote a pioneering chapter about the literary people of Czeladź.

Literacka Czeladź.../The Literary Czeladź... by Wiesława Konopelska, along with a critical research apparatus of the literature of the subject associated with Czeladź, prepared by Marta Rusek-Cabaj, enable the reader to provide a positive answer about the sense of the local identity of the people of Czeladź.

Czerwone maki na Monte Cassino

Słowa: Feliks Konarski - Refren

Muzyka: Alfred Schütz

Czy wi - dzisz te gru - zy na szczy - cie? Tam wróg twój się kry - je jak
szczur! Mu - si - cie! Mu - si - cie! Mu - si - cie za
kark wziąć i strą - cić go z chmur. I po - szli sza - le - ni, za -
żar - ci i po - szli za - bi - jać i mścić i po - szli jak za - wsze u -
pa - rci, jak za - wsze za ho - nor się bić. Czer - wo - ne ma - ki na Mon - te Cas
si - no za - miast ro - sy pi - ły pol - ską krew. Po tych ma - kach szedł żół - nierz i
gi - nął, lecz od śmier - ci sil - niej - szy był gniew! Przej - dą la - ta i wie - ki prze - mi - ną, po - zos -
ta - ną, śla - dy daw - nych dni i tyl - ko ma - ki na Mon - te Cas - si - no czer - wień - sze
bę - dą bo z pol - skiej wzro - sną krwi.

REPREZENTATYWNA MIKROSKALA?

Więcej o książce

CENA 40 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-833-0

[Kup książkę](#)